

Đức Đạt Lai Lạt Ma chủ trì Đối thoại lần thứ 39 với Mind & Life Institute tại Dharamsala, tập trung vào AI

ISSN: 2734-9195 08:46 22/10/2025

Hội nghị diễn ra từ ngày 14-16 tháng 10, tại tòa Nhà Thư viện và Lưu trữ Đức Đạt Lai Lạt Ma, nhằm xem xét khả năng AI giảm bớt khổ đau, thúc đẩy công bằng và hỗ trợ sự thịnh vượng cho con người và hành tinh.

Đức Đạt Lai Lạt Ma đã tiếp đón phái đoàn hơn 120 học giả, nhà khoa học, chuyên gia Phật học, lãnh đạo doanh nghiệp và nhà hoạch định chính sách đến dinh thự chính thức của Ngài ở Dharamsala trong tháng này cho Đối thoại thường niên lần thứ 39 với Mind & Life Institute (Viện Tâm trí và Đời sống). Sự kiện do Mind & Life Institute, Mind & Life Europe và Dalai Lama Trust (Ấn Độ) đồng tổ chức, tập hợp nhiều truyền thống và cách tiếp cận nhằm trao đổi chủ đề “Tâm, Trí tuệ Nhân tạo và Đạo đức”.

Đức Đạt Lai Lạt Ma chụp ảnh cùng những người tham dự Đối thoại Tâm & Đời sống lần thứ 39 tại dinh thự của Ngài ở Dharamsala. Ảnh: Tenzin Choejor. Từ dalailama.com

Hội nghị diễn ra từ ngày 14-16 tháng 10, tại tòa Nhà Thư viện và Lưu trữ Đức Đạt Lai Lạt Ma, nhằm xem xét khả năng AI giảm bớt khổ đau, thúc đẩy công bằng và hỗ trợ sự thịnh vượng cho con người và hành tinh, đồng thời cân nhắc các rủi ro tiềm tàng đối với sức khỏe, giáo dục, công việc, chính trị và khí hậu.

“Đối thoại năm nay tập trung vào ‘Tâm, Trí tuệ Nhân tạo và Đạo đức,’ vì cách con người chung sống với AI sẽ là một câu hỏi xác định thời đại của chúng ta”, Thupten Jinpa, Chủ tịch Hội đồng quản trị Mind & Life, phát biểu. “Chúng ta cần khai thác sâu rộng và đa dạng nhất các nguồn tri thức nhân loại để ngăn chặn việc cuộc tranh luận bị chiếm đoạt bởi những tiếng nói ồn ào. Tương lai của nhân loại đang đặt cược ở đây”. (The Tibet Post)

Geshe Jinpa nói thêm: *“Hai mục tiêu chính của đức Đạt Lai Lạt Ma khi Ngài đối thoại với nhà khoa học. Một là mở rộng chân trời điều tra khoa học, vượt ra ngoài mô hình vật chất; Ngài muốn làm nổi bật phía ‘tâm’ của câu chuyện, bao gồm cả kinh nghiệm thiền định đã từng trải. Trong khi đó, khoa học đã phát triển các công nghệ tinh vi cho chụp hình não và nhận diện tính dẻo của não. Mind & Life Institute đóng vai trò lớn trong việc mở rộng những nghiên cứu vượt khỏi hiểu biết giảm thiểu về trải nghiệm và ý thức con người. Mục tiêu thứ hai của Ngài là khám phá cách khoa học có thể phục vụ nhân loại; Ngài tin rằng động lực xoay quanh lòng bi là yếu tố thiết yếu để đạt tới điều đó”. (The Tibet Post)*

Các đại biểu còn có sự tham gia của khách mời từ các cơ sở giáo dục và **văn hóa Tây Tạng**. Giới thiệu về sự kiện, Jamphel Lhundrup, thư ký Dalai Lama Trust và giám đốc Thư viện & Lưu trữ Đức Đạt Lai Lạt Ma nhắc rằng: *“Đối thoại Mind & Life lấy cảm hứng từ tầm nhìn của đức Đạt Lai Lạt Ma về xây dựng cầu nối giữa truyền thống trí tuệ phương Đông và những phát hiện của phương Tây. Năm 1987, cuộc gặp đầu tiên đã đặt nền móng cho nền tảng toàn cầu ngày nay. Mind & Life Institute đã kết nối các học giả Phật giáo và nhà khoa học chuyên về thần kinh học, vật lý, vũ trụ học, sinh học và trí tuệ contemplative. Một mối liên hệ giữa não bộ, tâm và đạo đức đã được thiết lập; công việc của Viện đã truyền cảm hứng để tăng ni đưa việc nghiên cứu khoa học vào chương trình học truyền thống”. (The Tibet Post)*

Dialogue XXXIX | October 2025

Minds, Artificial Intelligence, and Ethics

MIND & LIFE
EUROPE

MIND & LIFE
INSTITUTE

Dharamsala, India

Ảnh: mindandlife.org

Trong ba ngày thuyết trình, thảo luận và trao đổi, các đại biểu tập trung vào năm chủ đề chính liên quan đến AI:

- + **Tâm:** Trí thông minh là gì? Điều gì phân biệt tâm sống với tâm nhân tạo?
- + **(Bất) ràng buộc và các mối quan hệ ý nghĩa:** Tâm con người liên kết mật thiết với “tâm” nhân tạo như thế nào? Những cân nhắc đạo đức nào nổi lên từ sự ràng buộc sâu sắc giữa người và máy? Lợi ích tiềm năng ra sao?
- + **Những câu chuyện tập thể và các tương lai có thể xảy ra:** Các câu chuyện chúng ta kể về AI có tạo thành lời tiên tri tự ứng nghiệm không? Rủi ro đối với sự tồn vong của con người và nguy cơ thay thế lý trí, nhận thức của con người là gì?
- + **Đa dạng và đạo đức:** Một hiểu biết phức tạp hơn về trí thông minh sẽ ảnh hưởng thế nào đến hệ thống AI chúng ta phát triển và các quy định đặt ra? Có thể nhúng các giá trị đạo đức vào AI hay không?
- + **Giáo dục:** Những rủi ro tiềm ẩn của AI đối với người trẻ là gì? AI đang định hình tâm trí trẻ nhất về chú ý, khả năng tập trung, thiên kiến nhận thức và điều tiết cảm xúc như thế nào?

Các đại biểu và khách mời còn được gặp đức Đạt Lai Lạt Ma. Ngài nhấn mạnh tầm quan trọng của những cuộc đối thoại liên ngành: *“Nếu chúng ta có thể tổ chức những cuộc đối thoại như thế này thỉnh thoảng thì thật tuyệt vời. Từ quan điểm Phật giáo, tham gia các cuộc đối thoại như vậy, hơn là chỉ thực hiện nghi lễ, là rất hữu ích. Nếu điều kiện ổn định, Mind & Life có thể tiếp tục trong tương*

lai.

“Về phần tôi, tôi đã học trong truyền thống triết học và thực hành tranh luận khi ở Lhasa, vừa nêu lập trường thách thức vừa đáp ứng. Khi học, chúng ta vận dụng tâm mình. Trong thời thơ ấu khi tôi học có cả yếu tố sợ hãi vì tôi sợ thầy trừng phạt.

“Các nhà khoa học có thể tận dụng logic và nhận thức luận, tư duy phản biện trong truyền thống Phật giáo của chúng ta. Họ có thể được lợi từ đó.

“Những ngày này tôi nuôi dưỡng tâm thức giác ngộ (bodhicitta) mỗi sáng khi thức dậy, cầu nguyện để tất cả những ai đặt niềm tin nơi tôi được an. Cuộc đời tôi hoàn toàn dâng hiến cho phúc lợi của người khác.

“Tôi là một lãnh đạo tôn giáo mặc áo tu sĩ, nhưng khi tôi nói, tôi thường viện dẫn khoa học. Vì tư duy phản biện chúng ta thực hành tương tự như điều tra khoa học.

“Khoảnh khắc chúng ta được mẹ sinh ra đã có trải nghiệm. Chúng ta có cảm thụ gắn với ý thức. Do đó, hiểu được cách tâm vận hành là quan trọng vì cuộc sống được nền tảng bởi tâm”. (Đức Đạt Lai Lạt Ma thứ 14 của Tây Tạng)

Trụ sở của Mind & Life Institute đặt tại Charlottesville, Virginia; Viện hình thành sau cuộc gặp năm 1987 giữa đức Đạt Lai Lạt Ma, luật sư kiêm doanh nhân Adam Engle và nhà thần kinh học Francisco Varela, với mục tiêu kết nối tiếp cận thực nghiệm, vật chất của khoa học hiện đại trong điều tra bản chất thực tại và cải thiện đời sống con người, cùng những hiểu biết và lợi ích được mang lại bởi các thực hành thiền định cổ truyền. Nhiệm vụ của Viện, theo tuyên bố, là “kết hợp khoa học và trí tuệ thiền định để hiểu rõ hơn về tâm và tạo ra thay đổi tích cực trên thế giới... nhằm giảm bớt khổ đau và thúc đẩy sự thịnh vượng của con người trên toàn cầu”, theo tầm nhìn của những sáng lập viên. (Viện Tâm trí & Đời sống)

Tác giả: **Craig Lewis**

Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: buddhistdoor.net